

Winst door investeren in duurzaamheid

Benut het MKB-metaal de kansen?

Winst door investeren in duurzaamheid

Benut het MKB-metaal de kansen?

Door: Coen Bertens (EIM)
Marieke Gombault en Kirsten Kossen (BECO)

In opdracht van: Koninklijke Metaalunie

31 maart 2009

Colofon:

Winst door investeren in duurzaamheid: benut het MKB-metaal de kansen? Is een vervolg op het in november 2008 door EIM en BECO uitgebrachte rapport 'Duurzaam ondernemen in het MKB: kansen grijpen!' In aanvulling op een breed onderzoek onder 1.000 MKB-ondernemers is in opdracht van de Koninklijke Metaalunie nu onderzoek gedaan onder 75 MKB-metaal-bedrijven. In dit nieuwe rapport besteden we specifiek aandacht aan duurzaam ondernemen in het MKB-metaal in vergelijking met de groep Industrieel MKB uit het MKB-Beleidspanel van EIM.

In opdracht van:
De Koninklijke Metaalunie

Bronnen:

Onderzoek onder 1.000 ondernemers uit het Nederlandse MKB (het MKB-Beleidspanel (maart 2009)
Onderzoek onder 75 leden van de Metaalunie (maart 2009)

Auteurs:

EIM
Coen Bertens, cbe@eim.nl, 079-3430251

BECO

Marieke Gombault, gombault@beco.nl, 010-2985232
Kirsten Kossen, kossen@beco.nl. 010-2985236

Meer informatie:

Voor meer informatie over dit onderzoek kunt u contact opnemen met BECO of EIM.

1   Waarom dit onderzoek?

Belang van duurzaam ondernemen neemt toe

Duurzaam ondernemen wordt door velen gezien als één van de belangrijkste nieuwe ontwikkelingen van de laatste jaren. Doordat duurzaamheid zich niet beperkt tot de eigen bedrijfspoort, maar zich juist uitstrekt in de hele keten van toeleveranciers heeft het ook grote gevolgen voor de (toekomstige) markt van bedrijven in het MKB-metaal. Het belang van duurzaam en verantwoord ondernemen wordt door velen onderschreven, maar er is nog weinig bekend over de kennis, de houding en het gedrag van bedrijven, MKB-bedrijven in het bijzonder. Daarom heeft de Koninklijke Metaalunie aan BECO en EIM gevraagd onderzoek uit te voeren naar de stand van zaken in het MKB-metaal en dit – zo veel mogelijk - te vergelijken met het landelijk gemiddelde van het industriële MKB. Mede op basis van de resultaten van het onderzoek formuleert de Metaalunie de koers voor de toekomst.

Onderzoeksopzet

In het onderzoek zijn 75 leden van de Metaalunie telefonisch ondervraagd. MKB-metaalbedrijven zijn erg verschillend in hun productieprocessen. De groep ondervraagde bedrijven weerspiegelt echter de verhoudingen van MKB-metaalbedrijven die lid zijn van de Metaalunie.

Om u een indruk te geven van de ondervraagde MKB-metaalbedrijven is een tweedeling gemaakt op basis van het aantal werkzame personen. Daarbij zijn een groep van 1-9 werkzame personen (ca. 40%) en een groep van 10 of meer werkzame personen (ca. 60%) onderscheiden.

In tabel 1 zijn enkele gemiddelde kengetallen voor de bedrijven opgenomen. Daarbij valt op dat gemiddeld genomen de bedrijven in de beide grootteklassen erg op elkaar lijken wat betreft hun afnemersgroepen en de verhouding eigen producten en producten op specificatie. Aan de ondervraagde bedrijven is gevraagd om hun omzet van 2008 grofweg in te delen naar de volgende rubrieken.

Tabel 1 Enkele omzetgerelateerde kengetallen van deelnemende MKB-metaalbedrijven

<i>Kengetallen</i>	<i>Bedrijven met 1-9 werkzame personen</i>	<i>Bedrijven met 10 of meer werkzame personen</i>
Verhouding eigen producten versus producten op specificatie	12% 88%	14% 86%
Verhouding werkzaam voor		
- overheid	5%	6%
- bedrijfsleven	91%	85%
- consumenten	4%	9%
Verhouding werkzaam voor		
- groothandel	5%	2%
- producenten van eindproducten	72%	72%
- toeleveranciers	23%	26%

Bron: EIM/BECO 2009.

Leeswijzer

In deze rapportage beschrijven we in hoofdstuk 2 wat het beeld van het MKB-metaal is van de markt voor duurzaamheid. In hoofdstuk 3 kijken we hoe de metaalbedrijven inspelen op deze markt voor duurzaamheid. Vervolgens geeft hoofdstuk 4 inzicht in wat de bedrijven doen om hun interne bedrijfsvoering te verduurzamen. De behoefte die de bedrijven hebben aan ondersteuning op het gebied van duurzaamheid krijgt aandacht in hoofdstuk 5. Ten slotte geeft hoofdstuk 6 de belangrijkste conclusies uit het onderzoek weer.

2 Een markt voor duurzaamheid

De aandacht voor duurzaamheid blijft

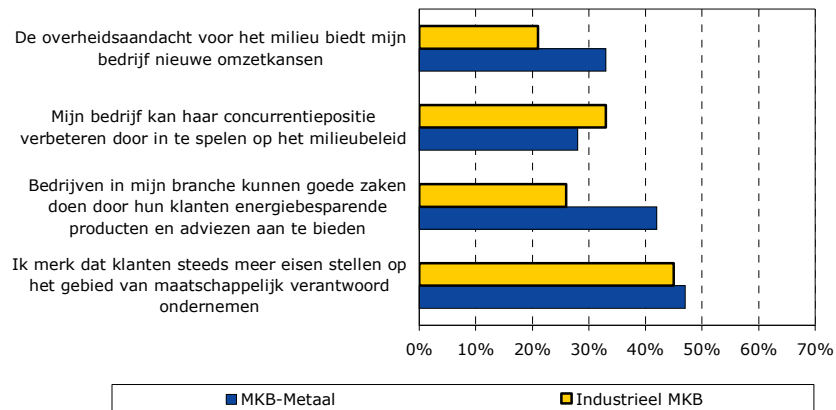
De aandacht voor duurzaamheid vanuit de overheid neemt toe. Te denken valt aan de aandacht voor energiebesparing en duurzame energie en de verschillende duurzaamheidsconvenanten die tussen vertegenwoordigers van het bedrijfsleven zijn afgesloten. Verder vertaalt zich dit onder andere in nieuwe regelgeving (zoals EVOA, oplosmiddelenbesluit, E-PRTR); nieuwe economische systemen (de Carbon-economie waarbij voor emissies betaald moet worden) en duurzaam inkopen. Van oudsher hebben we in Nederland het gevoel dat wij het goed doen op het gebied van milieu, maar recente metingen¹ laten zien dat we in verhouding tot andere landen steeds slechter presteren. Dit kan onze concurrentiepositie nadelig beïnvloeden, zeker als de aandacht voor het milieu blijvend is. Nagenoeg alle ondervraagde MKB-metaalbedrijven (minstens 94%) zijn ervan overtuigd dat de aandacht voor het milieu ook na dit kabinet zal aanhouden. Ook landelijk verwacht ruim 90% van het industriële MKB dat deze aandacht zal blijven bestaan. Milieu is een essentieel onderdeel van het 'licence to operate' en de verwachting onder bedrijven is dat dit zo zal blijven.

MKB'ers in de metaal zien meer kansen dan andere industriële MKB'ers

Deze aandacht voor milieu kan effect hebben op de markt. 33% van de MKB-metaalbedrijven ziet nieuwe omzetkansen ontstaan door de overheidsaandacht voor milieu. Door in te spelen op milieubeleid ziet ruim 27% van het MKB-metaal kansen om de concurrentiepositie te verbeteren. Dit is vergelijkbaar met de totale groep industriële MKB'ers waarvan een iets groter deel (33%) kansen ziet om de concurrentiepositie te verbeteren. De marktkansen voor energiebesparende producten en adviezen schat 42% van de MKB-metaalondernemers duidelijk hoger in, terwijl binnen het industriële MKB daar 'slechts' een kwart van de ondernemers kansen ziet.

¹ Environmental Performance Index 2008.

Figuur 1 Kansen door aandacht voor duurzaamheid

Bron: EIM/BECO 2009.

Klanten vragen om duurzaamheid

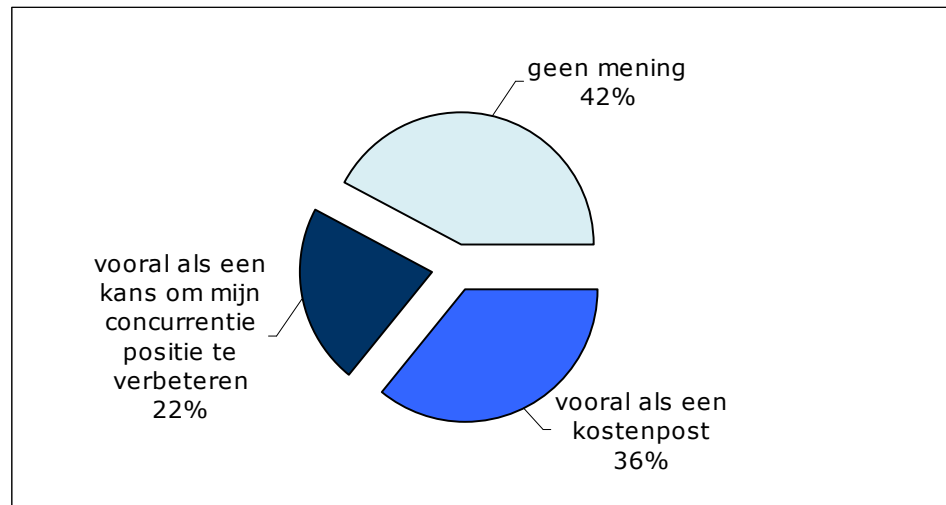
Bijna de helft van de bedrijven, zowel in het MKB-metaal als in het industriële MKB, ervaart dat klanten steeds meer eisen stellen op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen. Bij het gebruik van materialen en hulpstoffen ligt dat op dit moment lager. Slechts 3 op de 10 MKB-metaalondernemers constateren dat opdrachtgevers hier milieueisen aan stellen. Dit gebeurt dan gemiddeld bij 24% van de opdrachten.

Een vergelijkbaar beeld geven de MKB-metaalbedrijven als het gaat om de vraag of opdrachtgevers eisen stellen aan de arbeidsomstandigheden van het personeel van het metaalbedrijf. Een derde van de MKB-metaalbedrijven geeft aan dat bij gemiddeld 30% van de opdrachten opdrachtgevers eisen stellen aan de arbeidsomstandigheden van het personeel.

Duurzaam inkopen: kans of bedreiging?

Duurzaamheid is de laatste jaren niet alleen belangrijk geworden in de consumentenmarkt. Ook in de business-to-businessmarkt, op de kapitaalmarkten en de arbeidsmarkt wordt er steeds meer naar gevraagd. De meningen zijn verdeeld of dit een kans of slechts kosten met zich meebrengt (zie figuur 2). Opvallend is dat een groot deel van de metaalondernemers zich hierover nog geen mening heeft gevormd. De vraag kan worden gesteld of deze ondernemers al strategisch hebben gekeken naar de kansen en bedreigingen die voort kunnen komen uit de eisen op het gebied van duurzaam inkopen in hun ketens.

Figuur 2 Hoe ziet het MKB-metaal 'Duurzaam inkopen'?

Bron: EIM/BECO 2009.

De overheidsmarkt: laten MKB-metaalbedrijven kansen liggen?

Dertig procent van de onderzochte MKB-metaalbedrijven werkt (deels) voor de overheid. Slechts tweederde van deze groep is bekend met de plannen van de overheid om vanaf 2010 duurzaam in te kopen (zie kader). Verschillende overheden wegen duurzaamheidscriteria mee in hun inkoop en aanbestedingsbeslissingen. Een derde van het MKB-metaalbedrijven loopt op deze manier dus het risico om buiten de boot te vallen bij overheidsopdrachten. Voor de volledigheid dient hierbij wel te worden opgemerkt dat de overheid als opdrachtgever op dit moment maximaal 6% van de omzet van MKB-metaalbedrijven bepaalt.

Overheid aan de slag met duurzaam inkopen

De Rijksoverheid heeft als ambitie om in 2010 bij 100% van haar inkoop duurzaamheid mee te laten wegen; voor provincies en waterschappen is dit 50%. De gemeenten streven naar 75% in 2010 en 100% in 2015. Het programma Duurzaam Inkopen van SenterNovem stimuleert overheden om milieu- en sociale aspecten mee te nemen bij de inkoop van producten en diensten.

SenterNovem is bezig de puntjes op de i te zetten: nog dit voorjaar zullen de definitieve milieucriteria voor het duurzaam inkopen voor alle 83 productgroepen gereed zijn. Op dit moment zijn voor 49 productgroepen de criteria gereed. Ook de sociale normen en criteria zullen op korte termijn een feit zijn. Milieucriteria richten zich op het verminderen van de milieubelasting van het product of productieproces, bijvoorbeeld door energie of materiaalgebruik. Sociale criteria richten zich met name op de keten met onderwerpen als kinderarbeid en mensenrechten. Het MKB-metaal is zeer divers, dat betekent dat de criteria van 19 productgroepen relevant zijn voor de sector. Deze lopen uiteen van de 'Sluizen, bruggen en kunstwerken' tot bijvoorbeeld 'Transportmiddelen', 'Kantoormeubelen' en 'Straatmeubilair'.

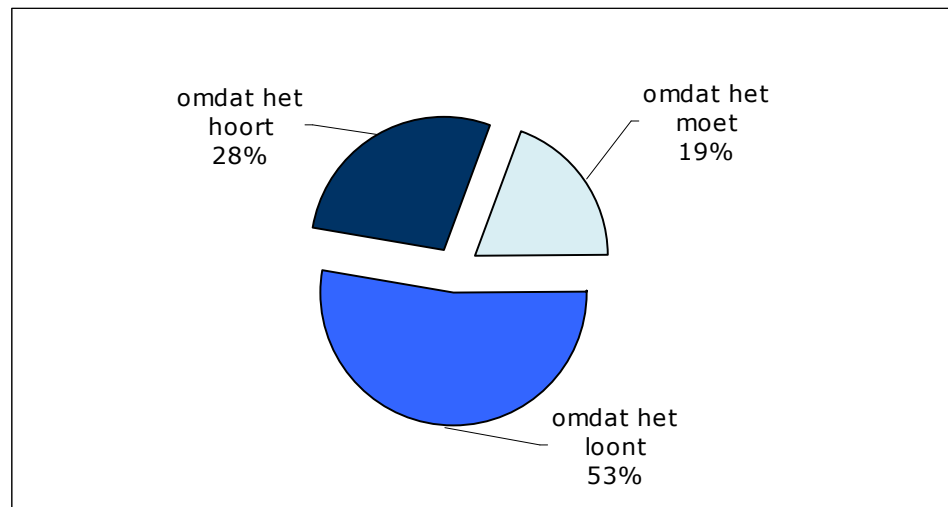

3 Inspelen op de markt voor duurzaamheid

Duurzaamheid loont volgens veel MKB-metaalbedrijven

Aan de MKB-metaalbedrijven die hebben aangegeven - actief/ niet actief - duurzaam te ondernemen (75%), is gevraagd waarom men daar aandacht aan besteedt. Figuur 3 laat zien dat zeker de helft van de bedrijven er van overtuigd is dat duurzaam ondernemen loont, en dus de marktkansen inziet. Ruim een kwart doet het omdat het hoort en de kleinste groep ondernemers (19%) doet het omdat het moet.

Figuur 3 Waarom ondernemen MKB-metaalbedrijven duurzaam?

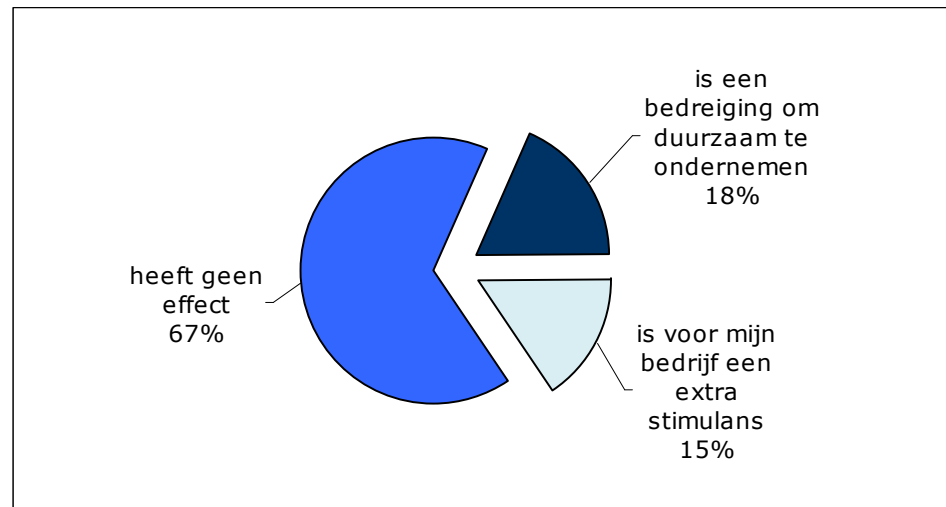

Bron: EIM/BECO 2009.

Kredietcrisis nauwelijks bedreiging voor duurzaam ondernemen

Twee derde van de MKB-metaalbedrijven geeft aan dat de crisis geen verschil maakt voor duurzaam ondernemen in hun bedrijf. Voor 15% is de crisis zelfs een reden om duurzaam ondernemen voortvarend op te pakken. Slechts 18% ervaart de crisis als een bedreiging om duurzaam te ondernemen.

Figuur 4 Effect kredietcrisis op duurzaam ondernemen MKB-metaal

Bron: EIM/ BECO 2009.

Deel MKB-metaalbedrijven al op zoek naar duurzame oplossingen

Hoewel meer MKB-metaalbedrijven marktkansen zien voor duurzaamheid ligt het percentage MKB-metaalbedrijven dat aangeeft zich in te zetten voor het vinden van meer maatschappelijk verantwoorde productiemethoden, producten of diensten wat lager dan bij het totale industriële MKB (54% tegenover 68%). Niettemin zoekt ruim de helft van het MKB-metaal hier wel naar.

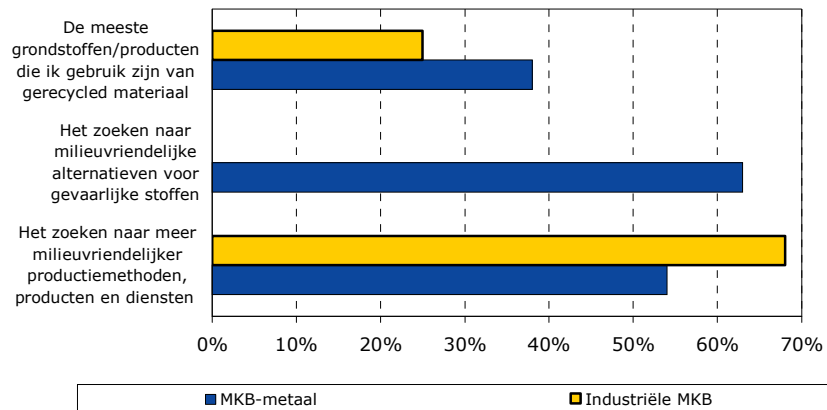
Dat is anders op het gebied van gevaarlijke stoffen. Van de MKB-metaalbedrijven die werken met gevaarlijke stoffen is ruim 62% op zoek naar milieuvriendelijke alternatieven.

Verder is aan de bedrijven gevraagd of de meeste grondstoffen en producten die men gebruikt van gerecycled materiaal zijn. 38% van de MKB-metaalbedrijven en 25% van de industriële MKB-bedrijven geven aan dat de meeste grondstoffen en producten die men gebruikt van gerecycled materiaal zijn. 54% van de MKB-metaalbedrijven en 53% van het industriële MKB gebruikt geen grondstoffen en producten van gerecycled materiaal. De score van de MKB-metaalbedrijven is vreemd (zie kader). De basismetalen in de metaal bestaan vaak voor een groot deel uit gerecyclede materialen. Er is niet specifiek gevraagd naar het aandeel gerecyclede materialen in het metaal.

Recycling in de metaalsector

Het lage percentage gebruik van gerecyclede producten is vreemd als je de huidige metaalkringloop in ogenschouw neemt. Van alle in Europa ingekochte materialen bestaat meer dan de helft uit gerecycled materiaal. Het inzamelen van de reststromen van metalen is onderdeel van de Europese afvalstoffenwetgeving, het inzamelpercentage bij bedrijven is nagenoeg 100%. Op basis van de metaalkringloop is de verwachting dat een meerderheid van de metaalbedrijven gebruik maakt van gerecyclede grondstoffen in de vorm van metalen.

Figuur 5 Duurzaamheidsgedrag MKB-metaalbedrijven

Bron: EIM/BECO 2009.

Ruim een derde van het MKB-metaal draagt met producten bij aan een beter milieu

Ruim een derde van de MKB-metaalbedrijven vindt dat men producten maakt of ontwikkelt die bijdragen aan een beter milieu. Dit is vergelijkbaar met het industriële MKB. 60% van de MKB-metaalondernemers zegt dat niet te doen. Gezien de marktvrage naar duurzame producten lijken hier nog kansen te liggen. MKB-metaalbedrijven dragen op verschillende manieren bij aan het oplossen van milieuproblemen. Sommige ondernemers werken samen met klanten om gezamenlijk tot een oplossing te komen (bijvoorbeeld het wijzigen van een productstroom zodat er meer gerecycled kan worden; of meedenken over warmteterugwinning en waterbesparing). Andere bedrijven hebben kant-en-klaarproducten die positief bijdragen (zoals rookgasafvoeren en filters, isolatiemateriaal, gerecyclede producten, lagers, etc.), of gebruiken materialen die minder energie nodig hebben (moffelen met poeders die lage temperaturen nodig hebben). Hierbij is overigens niet gevraagd naar milieukeurmerken van het productieproces van de producten die bijdragen aan een beter milieu.

Cradle to cradle (C2C)

De kern van het concept Cradle to Cradle is dat alle materialen een plaats krijgen in een kringloop. In de technische kringloop worden materialen gerecycled zonder kwaliteitsverlies. In de biologische kringloop worden materialen na gebruik omgezet in voedingsstoffen voor de natuur. Er is geen plaats meer voor stoffen die ergens in de productketen schade kunnen aanrichten aan mens of ecosysteem. Ook energie moet blijvend voorradig zijn; zonne- en windenergie staan hierbij centraal. Het streven is een toekomst waarin het begrip afval niet meer voorkomt, producten gezond zijn voor mens en omgeving en er gebruik wordt gemaakt van duurzame energie. Cradle to Cradle is een concept dat steeds bekender wordt en steeds breder wordt toegepast. Met name in de bouwsector en in de maaksector (zie kader over Philips) gaan steeds meer bedrijven werken volgens dit concept. Het duurt dus niet lang voor de metaalverwerkende industrie, als toeleve-

rende partij aan deze sectoren, met een marktvraag over dit concept te maken krijgt.

Cradle to Cradle in de metaal

In september vorig jaar heeft student Industrieel Ontwerpen Eveline Bijleveld een duurzaamheidsprijs gewonnen met een straat-/parkbank, ontworpen volgens de principes van Cradle to Cradle.

De zogenaamde 'Bend Bench' is van verzinkt staal met een basis uit één stuk en een zuiver nylon6 (eventueel

gekleurde) bekleding, gifvrij, degelijk en straks 100% te recyclen in de eigen materiaalbaan. De kwaliteit van de materialen blijft daardoor behouden.¹

De Circle of Life van Philips

Ook Philips is geïnspireerd door het Cradle to Cradle-concept. Met hun 'Circle of Life'-concept wil Philips de consument uitnodigen zijn keuzes voor producten te baseren op de hele levenscyclus van een product. Een groot deel van de onderdelen van artikelen kan namelijk opnieuw worden gebruikt. Dat betekent concreet dat de consument een televisie bijvoorbeeld weer inlevert om die te laten ontmantelen en te hergebruiken tot een nieuwe op maat gemaakte televisie.²

Kansen C2C nog niet in het vizier van MKB-metaalbedrijven

Het MKB-metaal is nog niet goed voorbereid op deze toekomstige marktvraag. Ruim driekwart van het MKB-metaal is niet bekend met het begrip Cradle to Cradle. Slechts 10% van de bedrijven zegt precies te weten waar het over gaat en nog eens 10% kent het begrip wel en weet ongeveer wat het is. Aan de bedrijven die het begrip C2C kennen, is gevraagd of het interessante kansen biedt voor bedrijven in het MKB-metaal. Hoewel het aantal bedrijven dat C2C kent klein is, denkt twee derde van deze bedrijven dat hier kansen liggen en ziet een derde deze kansen niet.

Laat duurzaamheid zien!

Gezien de belangstelling uit de markt is het van belang om goed zichtbaar te maken wat de prestatie van het bedrijf is op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen. MKB-metaalbedrijven zijn zich hiervan bewust. Ruim 64% van de bedrijven vindt het belangrijk de omgeving te vertellen over de goede dingen die men doet (vergelijkbaar met het industriële MKB met 62%).

¹ Zie www.nl.velopa.com

² Zie Philips Annual Report 2008 en www.CradletoCradle.nl

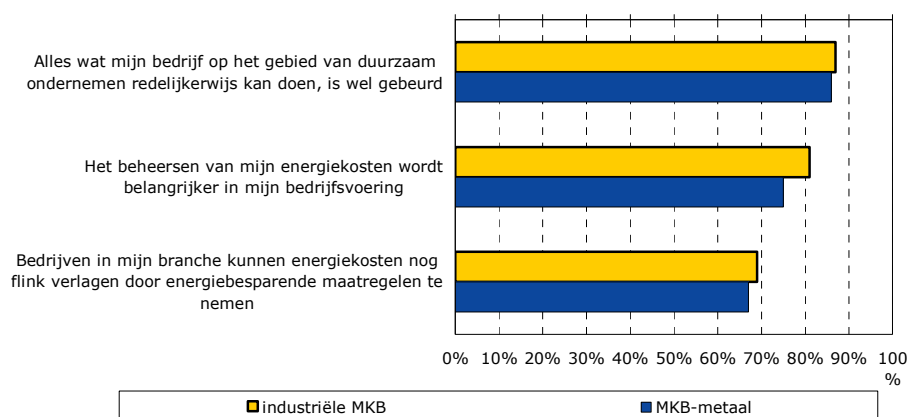
4 Duurzaamheid in de eigen bedrijfsvoering

Al klaar met duurzaam ondernemen?

Ruim 85% van de MKB-metaalbedrijven geeft aan het geheel of gedeeltelijk eens te zijn met de stelling dat alles wat het bedrijf redelijkerwijs kan doen op het gebied van duurzaam ondernemen al is gedaan. Dit is opvallend omdat uit het onderzoek ook blijkt dat hoewel driekwart van de MKB-metaalbedrijven positief is over duurzaam ondernemen, 41% van de bedrijven er niet actief aan werkt en 22% zelfs zegt dat men niet duurzaam onderneemt. Uit figuur 6 valt af te lezen dat het bovenstaande ook geldt voor het totale industriële MKB. Ook uit het onderzoek onder het industriële MKB blijkt dat bedrijven hun huidige duurzaamheidsprestatie vaak overschatten.

Duurzaam ondernemen is niet statisch: er zijn voortdurend nieuwe ontwikkelingen. Het volgen van en inspelen op deze ontwikkelingen vormt een belangrijk onderdeel van duurzaam ondernemen. Het lage percentage MKB-metaalbedrijven dat bekend is met bijvoorbeeld het Cradle to Cradle-concept wijst erop dat men nog niet klaar is op het gebied van duurzaam ondernemen.

Figuur 6 Stellingen over duurzaam ondernemen en energiebesparing

Bron: EIM/BECO 2009.

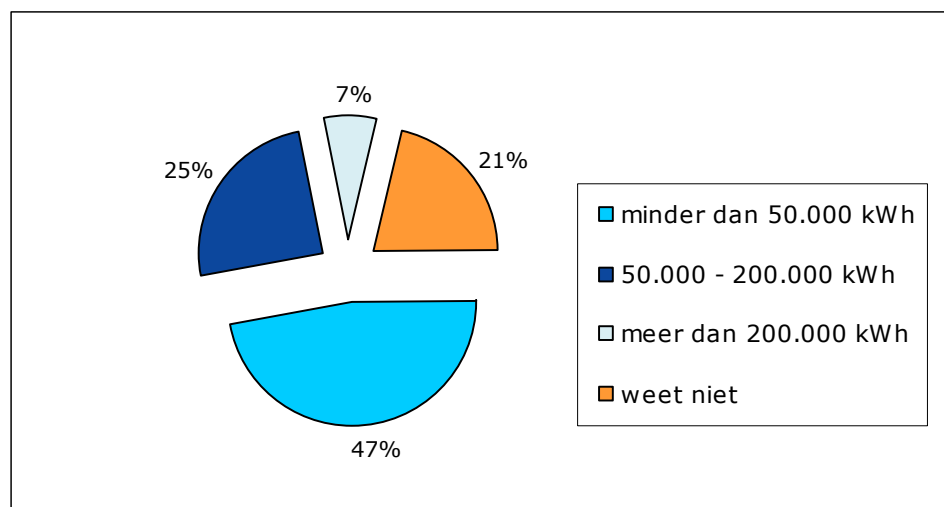
Energiekosten kunnen nog omlaag

De ondervraagde MKB-metaalbedrijven zijn het duidelijk eens met andere industriële MKB-bedrijven over de stelling dat bedrijven in hun branche hun energiekosten nog flink kunnen verlagen door het nemen van energiebesparende maatregelen. Ook zijn de bedrijven het er over eens dat het beheersen van de energiekosten belangrijker wordt in de bedrijfsvoering (75% MKB-metaal vs 81% industriële MKB).

Figuren 7 en 8 geven inzicht in het energie- en gasverbruik van de MKB-metaalbedrijven. Eén vijfde van de ondervraagde MKB-metaalbedrijven weet niet hoeveel elektriciteit er jaarlijks wordt gebruikt en zelfs een kwart geeft aan niet te weten hoeveel gas er wordt verbruikt. 16% weet niet wat het omzetaandeel van de energiekosten in 2008 was. Wanneer een bedrijf geen inzicht heeft in het energieverbruik is het moeilijk om te sturen op energiebesparing en daarmee besparingskansen te benutten.

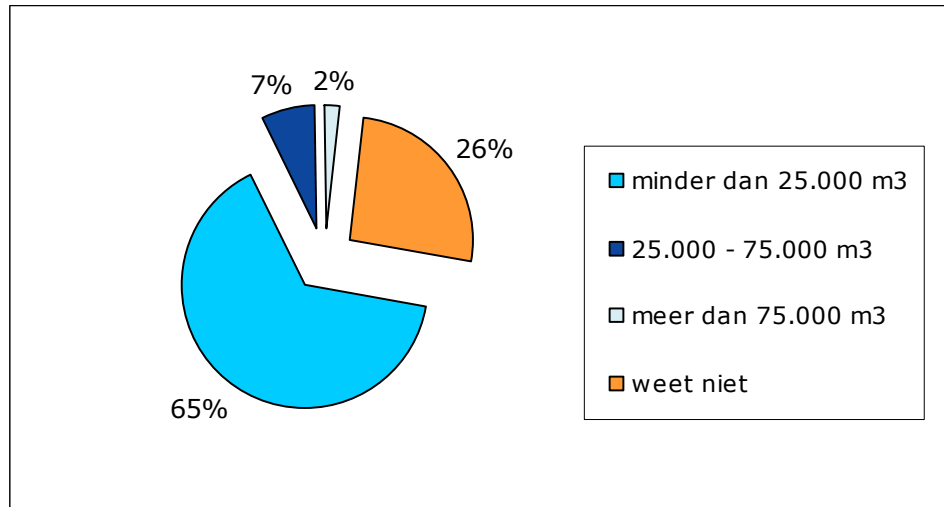
Zowel door 'good housekeeping' (lichten uit, verwarming uit/niet te hoog) als door het gebruik van energiezuinige machines proberen de ondervraagde bedrijven te besparen op energie. Ook werden voorbeelden genoemd als het gebruik van aardwarmte, zonnepanelen en warmteterugwinning.

Figuur 7 Jaargebruik elektriciteit MKB-metaalbedrijven 2008

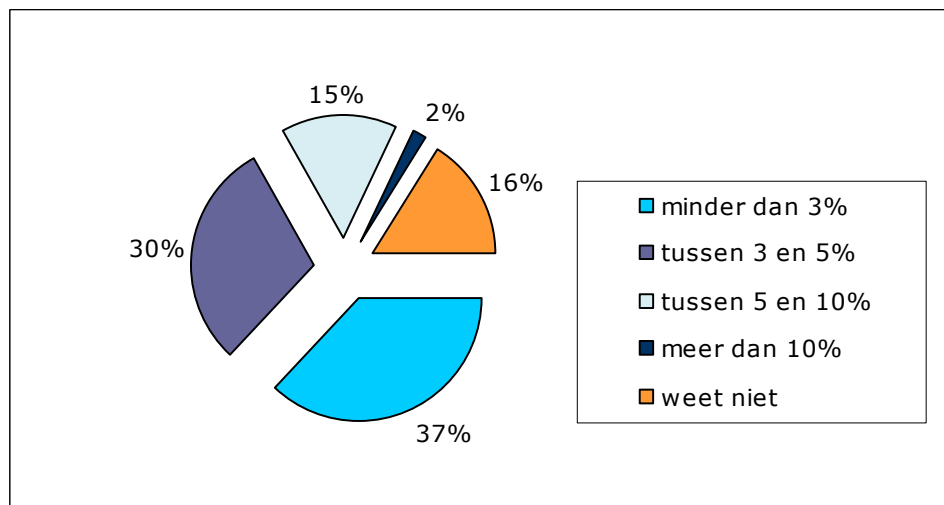
Bron: EIM/BECO 2009.

Figuur 8 Jaargebruik gas MKB-metaalbedrijven 2008

Bron: EIM/BECO 2009.

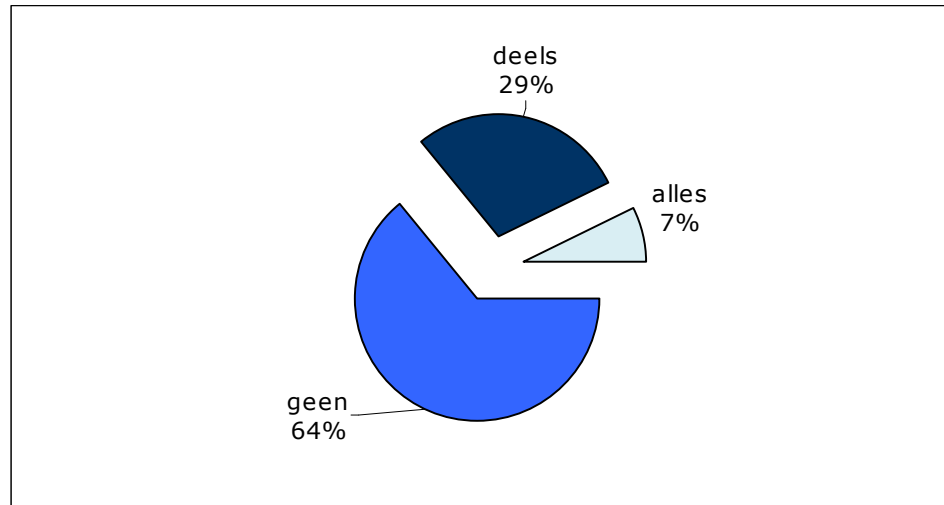
Figuur 9 Omzetaandeel energiekosten 2008

Bron: EIM/BECO 2009.

Meeste MKB-metaalbedrijven halen zelf geen verpakkingen terug
Aan de MKB-metaalbedrijven is gevraagd hoeveel procent van de verpakkingen die zij gebruiken, zij zelf terughalen. Op dit gebied lijken nog kansen te liggen. Van de bedrijven die verpakkingen gebruiken, haalt slechts 7% zelf alle verpakkingen terug. Bijna twee derde van het MKB-metaal haalt zelf geen verpakkingen terug.

Figuur 10 Terughalen verpakkingen door MKB-metaalbedrijven

Bron: EIM/BECO 2009.

Invulling geven aan duurzaamheid

Naast het reduceren van het energieverbruik en het terugnemen van verpakkingen nemen bedrijven ook andere maatregelen om invulling te geven aan duurzaamheid binnen de bedrijfspoot. Wat doen die MKB-metaalbedrijven? De bedrijven geven hierbij het volgende aan:

– Verankering van duurzaamheid in het bedrijf

Ongeveer één op de zes MKB-metaalbedrijven verankert duurzaamheid door één of meer personen verantwoordelijk te maken voor duurzaam ondernemen in het bedrijf.

– Terugdringen materiaalgebruik

Door materialen duurzaam in te kopen of door minder materialen te gebruiken proberen de bedrijven duurzaamheidswinst (en daarmee kostenvoordeel) te behalen.

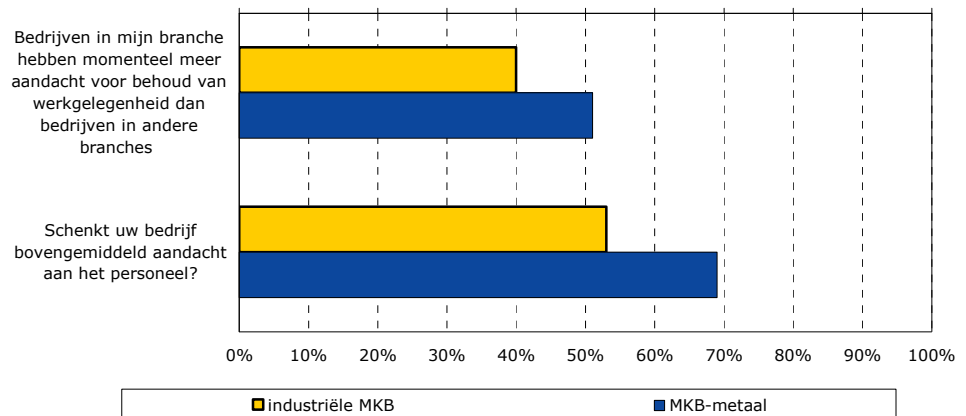
– Afval kost geld

Afval kost geld en is belastend voor het milieu. De bedrijven uit het onderzoek noemen het verminderen van verpakkingsmateriaal en hergebruik als voorbeeld om afvalstromen te verminderen. Ook is er aandacht voor het gescheiden inzamelen van verschillende afvalstromen als papier en metaal.

Personeel is voor MKB-metaal belangrijk

De MKB-metaalbedrijven letten niet alleen op milieuduurzaamheid, maar noemen ook voorbeelden op sociaal gebied. Bedrijven gaan op een goede manier met het personeel om, besteden aandacht aan scholing, en aan diversiteit. Bovendien zien bedrijven het belang van het op een goede manier omgaan met de klant.

Figuur 11 Personeelsbeleid MKB-metaalbedrijven

Bron: EIM/BECO 2009.

Figuur 11 laat zien dat bedrijven in het MKB-metaal vinden dat er veel aandacht is voor het personeel. Meer dan de helft van de MKB-metaalbedrijven denkt dat de aandacht voor het behoud van werkgelegenheid in het MKB-metaal meer aandacht krijgt dan in andere branches. Van het industriële MKB denkt 40% dat de eigen branche hier meer aandacht voor heeft.

Bijna 70% van de MKB-metaalbedrijven geeft aan het volledig eens te zijn met de stelling dat men bovengemiddeld aandacht geeft aan het personeel. Hiermee scoort het MKB-metaal aanmerkelijk hoger dan het industriële MKB met 53%.

5 Ondersteuningsbehoefte rond duurzaam ondernemen

Behoeftte aan ondersteuning op gebied van duurzaam ondernemen

Aan de MKB-metaalbedrijven is gevraagd of men meer informatie of advies over duurzaam ondernemen zou willen ontvangen. 42% van de bedrijven staat daarvoor open, de overige 58% niet. Het maakt daarbij niet uit of de bedrijven al dan niet iemand apart hebben aangesteld voor duurzaam ondernemen.

Aan de bedrijven die meer informatie of advies over duurzaam ondernemen zouden willen ontvangen, is gevraagd van wie men dat zou willen krijgen. De Metaalunie wordt door de meeste bedrijven genoemd. De daarop volgende groep bedrijven weet niet bij wie men voor advies terecht zou moeten. Daarna volgen verwijzingen naar een overheid (zonder specificatie) en ten slotte noemen enkele bedrijven leveranciers en energiebedrijven als informatiebron.

Uitgaande van de informatie- en adviesbehoeften die de bedrijven noemen, kunnen een aantal categorieën worden benoemd:

- Algemene informatie over duurzaam ondernemen in het MKB-metaal. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om algemene informatie over de mogelijkheden om duurzamer te ondernemen, via vakblad, mail of lezingen.
- Beter inzicht in subsidies. Hoewel de meeste MKB-metaalbedrijven de voorkeur geven aan fiscale stimuleringsregelingen vragen ook een aantal bedrijven om meer subsidies, meer duidelijkheid over de subsidies voor het MKB-metaal en vooral rond energiebesparing en duurzame energie.
- Energie(kosten)besparing. Daarbij ligt de belangstelling bij de mogelijkheden om energie op een goedkopere manier te krijgen. Daarnaast wordt gevraagd naar inzicht in de mogelijkheden om stroomgebruik te reduceren en naar de nieuwe vormen van alternatieve energieopwekking.
- Behoeftte aan een duurzaamheidsscan. Hierbij gaat het om duurzame, kostenbesparende adviezen en maatwerk bedrijfsinventarisaties waar winst gemaakt kan worden op dat gebied.
- Overige vragen. Dit betreft vragen over het gebruik van (duurzame) grond- en (chemische) hulpstoffen, het minimaliseren van afvalstoffen en rookgassen. Daarnaast waren er enkele vragen over het transporteren en tillen van goederen.

6 Enkele conclusies

Uit dit onderzoek dat onder 75 bedrijven in het MKB-metaal is gehouden, kunnen de volgende conclusies worden getrokken:

- De verschillen tussen het kleinbedrijf (tot 10 werkzame personen) en het middenbedrijf (10-100 werkzame personen) in het MKB-metaal zijn vrij beperkt. Zowel wat betreft de omzetverdeling over typen klanten en opdrachten als wat de verschillende aspecten van duurzaam ondernemen betreft, zijn de verschillen klein.
- Bedrijven in het MKB-metaal zijn ervan overtuigd dat de aandacht voor duurzaamheid blijft. Door hierop in te spelen ziet 27-33% van de MKB-metaalbedrijven nieuwe omzetkansen of kansen om zijn concurrentiepositie te verbeteren. Ongeveer 30% van de bedrijven constateert dat klanten vragen om aandacht voor duurzaamheid.
- Een groot deel van de bedrijven heeft zich nog geen mening gevormd over de veranderingen die de aandacht voor duurzaam inkopen van o.a. de overheid teweeg zullen brengen.
- Driekwart van de MKB-metaalbedrijven vindt dat men duurzaam onderneemt. Bijna de helft hiervan geeft aan dat actief te doen, en ruim de helft van de bedrijven in het MKB-metaal onderneemt duurzaam omdat het loont.
- Ruim 85% van de bedrijven meent dat men alles wat men redelijkerwijs kan doen op het gebied van duurzaam ondernemen wel heeft gedaan. Gezien de overige uitkomsten van het onderzoek lijkt het MKB-metaal hiermee zijn eigen duurzaamheidsprestatie te overschatten.
- Driekwart van de MKB-metaalbedrijven geeft aan dat de huidige crisis geen effect heeft op hun aandacht voor duurzaam ondernemen. Voor 15% is de crisis juist een reden om duurzaam ondernemen voortvarend op te pakken.
- Eén vijfde van de ondervraagde MKB-metaalbedrijven wist tijdens het onderzoek niet hoeveel elektriciteit er jaarlijks wordt gebruikt en een kwart wist zelfs niet hoeveel gas er wordt verbruikt. Verder wist 16% niet wat het omzetaandeel van de energiekosten in 2008 was. Dit is opmerkelijk aangezien 75% van de bedrijven aangeeft dat het beheersen van de energiekosten belangrijker wordt in de bedrijfsvoering.
- De ontwikkelingen rond Cradle tot Cradle (C2C) zijn nog niet in het vizier van het MKB-metaal. De bedrijven die het wel kennen, geloven sterk in de omzetkansen die C2C kan bieden.
- Bijna twee derde van de MKB-metaalbedrijven vindt het belangrijk om de omgeving te vertellen over de goede dingen die men doet.
- Ongeveer een derde van de MKB-metaalbedrijven haalt (een deel van de) verpakkingen terug.

- Het MKB-metaal is er van overtuigd dat er veel aandacht is voor het personeel. Meer dan de helft van de MKB-metaalbedrijven denkt dat de aandacht voor het behoud van werkgelegenheid in het MKB-metaal meer aandacht krijgt dan in andere branches. Van het industriële MKB denkt 40% dat de eigen branche hier meer aandacht voor heeft. Verder geeft bijna 70% van de MKB-metaalbedrijven aan het volledig eens te zijn met de stelling dat men bovengemiddeld aandacht geeft aan het personeel. Hiermee scoort het MKB-metaal aanmerkelijk hoger dan het industriële MKB met 53%.
- Ruim 40% van de bedrijven in het MKB-metaal geeft aan te willen worden ondersteund rond duurzaam ondernemen, met informatie en/of advies. Behalve om algemene informatie over de mogelijkheden in het MKB-metaal, vraagt men om tips rond energiebesparing en subsidies. Verder vragen bedrijven om de inzet van duurzaamheidscans voor het MKB-metaal.

Onderzoek voor Bedrijf & Beleid

BREDEWATER 26
POSTBUS 7001
2701 AA ZOETERMEER

T. 079 343 02 00
F. 079 343 02 02
E. INFO@EIM.NL
WWW.EIM.NL